

# ANTİK DERGİSİ

Sayı/Issue: 1

Ocak/January 2026

SİYASET BİLİMİ ve TARİH BİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN POLITICS and HISTORY

Gökçe ÇİFTÇİOĞLU\*

## Öz

Bu çalışma, tarih ile siyaset bilimi arasındaki karşılıklı ilişkiyi, devletlerin yıkılışı, yeniden inşası ve savaş olgusu bağlamında ele almaktadır. Tarih, geçmişte yaşanan siyasi olayların kronolojik ve analitik incelemesini yaparken; siyaset bilimi bu olaylardan yola çıkarak güç ilişkilerini, iktidar dinamiklerini ve yönetim biçimlerini kuramsal bir çerçevede yorumlamaktadır. Devletlerin yıkılış süreçleri, savaşların nedenleri ve yeniden yapılanma evreleri, tarihsel veriler ile siyaset biliminin teorik yaklaşımları arasında güçlü bir ilişki ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, tarihsel bilgi siyaset biliminin kavramsal temelini beslerken; siyaset bilimi, tarihsel olayların neden-sonuç ilişkisini anlamada analitik bir araç işlevi görmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Tarih, Siyaset Bilimi, Devlet, Savaş, Yeniden İnşa, Uluslararası Sistem

## Abstract

This study examines the interrelationship between history and political science in the context of state collapse, reconstruction, and the phenomenon of war. While history provides a chronological and analytical examination of past political events, political science interprets these events through theoretical frameworks that focus on power relations, authority structures, and governance models. The processes of state collapse, the causes of wars, and reconstruction

phases reveal a strong connection between historical data and the conceptual approaches of political science. In this context, historical knowledge nourishes the conceptual foundation of political science, while political science serves as an analytical tool for understanding the causal relationships of historical events.

**Keywords:** History, Political Science, State, War, Reconstruction, International System

## **Giriş**

Siyaset bilimi, toplumların yönetim biçimlerini, iktidarın dağılımını, siyasal kurumların işleyişini ve birey-devlet ilişkilerini inceleyen temel bir sosyal bilim dalıdır. Antik Yunan'dan bu yana filozoflar, yönetim, adalet ve iktidar konularını sorgulamış; Platon ve Aristoteles gibi düşünürler siyaseti iyi yaşamın bir aracı olarak değerlendirmiştir. Modern anlamda siyaset bilimi, 19. yüzyıldan itibaren akademik bir disiplin olarak şekillenmiştir. Ancak siyaset bilimi yalnızca teorik bir alan değildir; tarihsel verilerle iç içe geçmiş, geçmişin deneyimlerinden beslenerek geleceğe yön veren bir inceleme alanıdır.

## **Tarih ve Siyaset Bilimi Arasındaki İlişki**

Tarih, siyasi olayları yer, zaman ve neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde açıklarken, siyaset bilimi bu olaylardan hareketle iktidar yapısını ve yönetim biçimlerini analiz eder. Bu iki disiplin, birbirini tamamlayan bir bütünün parçalarıdır. Tarih, siyaset bilimine somut olayların örneklerini ve verilerini sunarken; siyaset bilimi tarihsel sürecin kavramsal çözümlemesini sağlar. Bu ilişki, geçmişin anlamının yanı sıra, geleceğe dair siyasal öngörülerde bulunmayı da mümkün kılar.

## **Devletlerin Yıkılışı ve Yeniden Kuruluş Süreci**

Tarihsel süreçte devletlerin varlığı, siyasal istikrar ve toplumsal düzenin korunmasıyla yakından ilişkilidir. Ancak ekonomik krizler, iç çatışmalar, dış müdahaleler ve meşruiyet kaybı gibi etkenler devletlerin yıkılmasına zemin hazırlamıştır. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması, Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılması ve Sovyetler Birliği'nin çöküşü bu duruma örnek teşkil eder. Her yıkılış, aynı zamanda yeni bir siyasal düzenin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Siyaset bilimi, bu dönüşümleri iktidar ilişkileri, otorite boşlukları ve yönetim biçimlerinin yeniden inşası perspektifinden inceler.

## **Savaş ve Siyaset Bilimi**

Savaş, devletlerin varlığını doğrudan tehdit eden en temel olgulardan biridir. Carl von Clausewitz'in ifadesiyle savaş, "siyasetin başka araçlarla devamıdır." Bu yaklaşım, savaşın yalnızca askeri değil, aynı zamanda siyasi, ekonomik ve toplumsal boyutları bulunduğunu ortaya koyar. I. ve II. Dünya Savaşları, modern uluslararası düzenin, güç dengesi kavramının ve ulus-devlet anlayışının yeniden şekillenmesine yol açmıştır. Siyaset bilimi, bu savaşların nedenlerini, aktörlerini ve sonuçlarını analiz ederek barış süreçlerinin ve uluslararası iş birliğinin nasıl tesis edileceğini araştırır.

### **Devletlerin Yeniden İnşası**

Devletlerin yıkılışının ardından gerçekleşen yeniden inşa süreçleri, siyaset biliminin pratik ve kurumsal yönlerini birleştirir. II. Dünya Savaşı sonrası Almanya ve Japonya'nın yeniden inşası, Soğuk Savaş sonrası Balkanlar ve Orta Doğu'daki devlet inşası örneklerinde olduğu gibi, uluslararası sistemin doğrudan etkilediği siyasal deneyimlerdir. Bu süreçlerde anayasal düzenin kurulması, demokratikleşme, güvenlik yapılanmaları ve ekonomik reformlar siyaset biliminin temel araştırma konularını oluşturur.

### **Sonuç**

Tarih ve siyaset bilimi, geçmişi anlamak ve geleceği şekillendirmek bakımından birbirini tamamlayan iki disiplindir. Tarih, siyaset bilimine olayların kronolojik verilerini sağlarken; siyaset bilimi bu verileri kavramsal çerçeveye oturtarak anlamlandırır. Tarih bilmeden siyaset bilimi eksik kalır; siyaset bilimi olmadan ise tarihin siyasi boyutu yeterince kavranamaz. Dolayısıyla bu iki disiplinin birlikte değerlendirilmesi, hem akademik hem de toplumsal bilinç açısından zorunludur.

## KAYNAKLAR

- Clausewitz, C. von. On War. Princeton University Press, 1984 [ilk basım 1832].
- Tilly, Charles. Coercion, Capital, and European States, AD 990–1992. Oxford: Blackwell, 1992.
- Huntington, Samuel P. Political Order in Changing Societies. Yale University Press, 1968.
- Fukuyama, Francis. State-Building: Governance and World Order in the 21st Century. Cornell University Press, 2004.
- Weber, Max. Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology. University of California Press, 1978.
- Skocpol, Theda. States and Social Revolutions: A Comparative Analysis of France, Russia and China. Cambridge University Press, 1979.
- Giddens, Anthony. The Nation-State and Violence. Berkeley: University of California Press, 1985.
- Baylis, John; Smith, Steve; Owens, Patricia. The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations. Oxford University Press, 2019.
- Waltz, Kenneth N. Man, the State, and War: A Theoretical Analysis. Columbia University Press, 1959.
- Anderson, Benedict. Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism. Verso, 2006 [ilk basım 1983].
- Duverger, Maurice. Siyaset Sosyolojisi. İstanbul: Varlık Yayınları, 1993.
- İnalcık, Halil. Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet. İstanbul: Eren Yayıncılık, 2000.
- Kalaycıoğlu, Ersin, ve Ali Yaşar Sarıbay. Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim. İstanbul: Der Yayınları, 2000.
- Kışlalı, Ahmet Taner. Siyaset Bilimi. Ankara: İmge Kitabevi, 1998.
- Mardin, Şerif. Türk Modernleşmesi. İstanbul: İletişim Yayınları, 1973.
- Nizâmülmülk. Siyasetnâme. Haz. Mehmet Altay Köymen. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1999.

Tunçay, Mete. Türkiye’de Siyasal Düřünce Tarihi. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999.

---